

SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL 764/2014 rd

Integrationsutbildning på svenska

Till riksdagens talman

Enligt lagen om främjande av integration (1386/2010) ordnas integrationsutbildning för invandrare i form av undervisning i finska eller svenska, samt annan undervisning som främjar tillträde till arbetslivet och vidareutbildning samt färdigheter i samhällsliv, kultur och livskompetens. Det språkliga målet i integrationsutbildningen är att invandraren ska få fungerande elementära språkfärdigheter i finska eller svenska.

I integrationsplanen planeras de åtgärder som stöder invandrarens möjligheter att delta som en likvärdig medlem i samhällsverksamheten, och möjligheter att få tillräckliga kunskaper i finska eller svenska samt andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Integrationsstöd beviljas för att trygga invandrarens försörjning under den tid han eller hon deltar i åtgärder enligt integrationsplanen.

På vissa orter i Finland är det vanligt att invandrare integreras på svenska. Också i huvudstadsregionen finns invandrare som önskar få svenskspråkig integrationsutbildning. I huvudstadsregionen finns emellertid en ovilja hos arbets- och näringsbyråerna att bevilja integrationsstöd, om invandraren deltar i den svenskspråkiga utbildningen. Det här motiveras med att svenskspråkig integrationsutbildning inte leder till arbete. När invandrarnas utbildningsmöjligheter jämförs med behovet av arbetskraft ska självfallet behovet av både svensk- och finskspråkig arbetskraft tas i beaktande. Det finns stort behov av svenskkunnig arbetskraft inom flera sektorer i huvudstadsregionen. Arbets- och

näringsbyråernas praxis leder till att möjligheten att integreras på svenska urvattnas.

Motsvarande problem finns i vissa tvåspråkiga kommuner. Invandrare får inte information om möjligheterna att integreras på svenska. Invandrare som uttryckligen önskar integrera sig på svenska uppmanas ofta att söka sig till finskspråkig integrationsutbildning i stället. Det här sker trots att de kommunala tjänstemännen har en lagstadgad skyldighet att informera invandrarna om integrationsmöjligheter på båda nationalspråken, samt skyldighet att ta de individuella önskemålen och förutsättningarna i beaktande då integrationsåtgärder planeras.

Statsrådet har själv lyft upp problematiken i sitt principbeslut om nationalspråksstrategin (4/2012). Enligt nationalspråksstrategin är det "viktigt att fastställa på vilka grunder språket för integreringen blir finska eller svenska", samt "att erbjuda undervisning inom integrationsutbildningen på både finska och svenska så att de individuella behoven hos den som integreras kan tas i betraktande."

Med hänvisning till det som anförs ovan får vi i den ordning 27 § riksdagens arbetsordning föreskriver ställa följande spörsmål till den minister som saken gäller:

Vad kommer regeringen att göra för att utreda om myndigheterna följer lagen när de inte beviljar integrationsstöd till invandrare som vill ha svenskspråkig integrationsutbildning och

KK 764/2014 vp — Christina Gestrin /r ym.

*vad kommer regeringen att göra för att
se till att invandrare får integreras på
svenska?*

Helsingfors den 9 oktober 2014

Christina Gestrin /sv
Ulla-Maj Wideroos /sv
Thomas Blomqvist /sv
Juha Väättäinen /saf

Mats Nylund /sv
Lars Erik Gästgivers /sv
Jörn Donner /sv
Elisabeth Naucclér /sv

KIRJALLINEN KYSYMYS 764/2014 vp**Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus*****Eduskunnan puhemiehelle***

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) mukaan kotoutumiskoulutuksena maahanmuuttajille järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumissuunnitelmassa suunnitellaan toimenpiteitä, jotka tukevat maahanmuuttajan mahdollisuuksia osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan ja mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutumistukea myönnetään maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikaisen toimeentulon turvaamiseksi.

Eräillä paikkakunnilla tavallisesti maahanmuuttajien kotoutuminen tapahtuu ruotsin kielellä. Myös pääkaupunkiseudulla on maahanmuuttajia, jotka toivovat ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta. Pääkaupunkiseudun työ- ja elinkeinotoimistot ovat kuitenkin haluttomia myöntämään kotoutumistukea, jos maahanmuuttaja osallistuu ruotsinkieliseen koulutukseen. Tätä perustellaan sillä, että ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus ei johda työnsaantiin. Kun maahanmuuttajien koulutusmahdollisuuksia verrataan työvoiman tarpeeseen, on tietenkin sekä suomen- että ruotsinkielisen työvoiman tarve otetta-

va huomioon. Ruotsia osaavasta työvoimasta on suuri pula useilla toimialoilla pääkaupunkiseudulla. Työ- ja elinkeinotoimistojen käytäntö johtaa siihen, että mahdollisuus ruotsin kielellä tapahtuvaan kotoutumiseen vesittyy.

Vastaavia ongelmia on eräissä kaksikielisissä kunnissa. Maahanmuuttajat eivät saa tietoa mahdollisuuksista ruotsin kielellä tapahtuvaan kotoutumiseen. Maahanmuuttajia, jotka nimenomaan haluavat ruotsin kielellä tapahtuvaa kotoutumista, kehoitetaan usein hakeutumaan sen sijaan suomenkieliseen kotoutumiskoulutukseen. Näin tapahtuu siitä huolimatta, että kunnallisilla virkamiehillä on lakisääteinen velvollisuus informoida maahanmuuttajia kotoutumismahdollisuuksista molemmilla kansalliskielillä sekä velvollisuus ottaa yksilölliset toiveet ja edellytykset huomioon kotoutumista koskevia toimenpiteitä suunniteltaessa.

Valtioneuvosto on itse nostanut ongelmat esiin periaatepäätöksessään kansalliskielistrategiasta (4/2012). Kansalliskielistrategian mukaan "on keskeistä täsmentää, millä perustein kotouttamisen kieleksi valikoituu suomi tai ruotsi" sekä "tarjota kotouttamiskoulutukseen sisältyvää opetusta niin suomen kuin ruotsin kielellä siten, että kotoutettavan henkilökohtaiset tarpeet voidaan ottaa huomioon."

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy selvittääkseen, noudattavatko viranomaiset lakia ollessaan myöntämättä kotoutumistukea maahanmuuttajille, jotka haluavat ruotsinkieliseen kotoutuskoulutukseen ja

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy huolehtiakseen siitä, että maahanmuuttajien kotoutuminen saa tapahtua ruotsin kielellä?

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2014

Christina Gestrin /r
Ulla-Maj Wideroos /r
Thomas Blomqvist /r
Juha Väättäinen /ps

Mats Nylund /r
Lars Erik Gästgivars /r
Jörn Donner /r
Elisabeth Naucclér /r

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Christina Gestrinin /r ym. näin kuu-
luvan kirjallisen kysymyksen KK 764/2014 vp:

*Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy
selvittääkseen, noudattavatko viran-
omaiset lakia ollessaan myöntämättä
kotoutumistukea maahanmuuttajille,
jotka haluavat ruotsinkieliseen kotoutu-
miskoulutuksen ja*

*mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy
huolehtiakseen siitä, että maahanmuut-
tajien kotoutuminen saa tapahtua ruot-
sinkielellä?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) säädetään kotoutumiskoulutuksesta, jota toteute-
taan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Koulutuksen sisältönä on lain 20 §:n mukaan "suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaes-
sa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulu-
tukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuuri-
sia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia". Työvoimakoulutuksena järjestettävää kotoutu-
miskoulutusta annetaan Opetushallituksen laati-
mien opetussuunnitelman perusteiden mukaises-
ti. Koulutukseen sisältyy suomen tai ruotsin kie-
len opintoja, minkä lisäksi perusteiden mukaan koulutukseen voidaan valinnaisina opintoina si-
sällyttää toisen kotimaisen kielen opintoja. Ope-
tussuunnitelman perusteet on laadittu sekä suo-
meksi että ruotsiksi.

Työvoimakoulutuksena järjestettävän kotou-
tumiskoulutuksen osallistumisen ajalta toimeen-
tulo turvataan pääsääntöisesti kotoutumistukena maksettavalla työmarkkinatuella. Kotoutumisen edistämistä annetun lain mukaan maahanmuut-
taja voi myös suorittaa omaehtoisia opintoja ko-
toutumistuellla. Lain 23 § mukaan "maahanmuut-
tajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen kotoutumistu-
ella edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pää-
asiassa suomen tai ruotsin kielellä. Kotoutumis-
tuella voidaan tukea myös luku- ja kirjoitustai-
don opiskelua." Omaehtoisten opintojen tukemi-
sen edellytyksenä on, että 1) TE-toimisto on to-
dennut koulutustarpeen, 2) opiskelu tukee kotou-
tumista ja työllistymistä ja 3) opiskelusta on so-
vittu kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa kansalliskielet on kaikilta osin rinnastettu, niin työvoimakoulutuksen kuin omaehtoisen koulu-
tuksen sisältönä. Laki avaa mahdollisuuden ko-
toutua suomeksi tai ruotsiksi. Kotoutumisen edistämistä annetun lain ja julkisesta työvoi-
ma- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) edellytysten täytyessä voidaan tukea sekä suo-
menkielistä että ruotsinkielistä omaehtoista opis-
kelua. Omaehtoisen opiskelun tukeminen kotou-
tumistuellla on sen sijaan ajoittain evätty esimer-
kiksi sen takia, että koulutuksen ei ole nähty edis-
tävän työllistymistä.

Työvoimakoulutuksena järjestettävää kotou-
tumiskoulutusta on hankittu pääosin suomenkie-
lisenä. Ruotsinkielisenä kotoutumiskoulutusta on hankittu lähinnä Pohjanmaalla. Tarve ruotsinkie-
lille kotoutumiskoulutukselle on noussut li-
sääntyvissä määrin esiin erityisesti pääkaupunki-
seudulla, missä maahanmuuttajamäärät kasvavat

ja ryhmät monimuotoistuvat kaikkein nopeimmin. Työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamassa Osallisena Suomessa -hankkeessa oli oma ruotsinkielinen kokonaisuus (Delaktig i Finland), jossa kehitettiin ruotsinkielisiä kotoutumispolkuja muun muassa pääkaupunkiseudulla.

Uudenmaan ELY-keskus on aiemmin kotoutumiskoulutuksen hankinnoissaan edellyttänyt, että palveluntarjoajat sitoutuvat tarvittaessa tarjoamaan kotoutumiskoulutusta myös ruotsiksi. Jatkossa Uudenmaan ELY-keskus hankkii ruotsinkielistä työvoimakoulutuksena järjestettävää kotoutumiskoulutusta erillisellä kilpailutuksella, jotta voidaan parantaa ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen saatavuutta ja varmistaa, että kotoutujat pääsevät koulutuksen aikana myös tutustumaan ja luomaan kontakteja ruotsinkieliseen työelämään. Joissakin tapauksissa toteutus voi

edellyttää laajempaa alueellista tarkastelua koko TE-toimiston alueella ja mahdollisesti myös etäopiskelumahdollisuuksien hyödyntämistä. Verkko-opiskelun mahdollisuuksien lisäämiseksi opetushallitus on tuottanut maahanmuuttajille tarkoitetun suomen ja ruotsin kielen oppimisympäristön internetiin (www.kotisuomessa.fi).

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee syksyn 2014 aikana uutta TE-toimistoille suunnattua kotoutumisen edistämistä annetun lain soveltamisohjetta, jossa tarkennetaan myös ohjeistusta suomen ja ruotsin kielen opetuksen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö myös selventää TE-toimistoille kansalliskielistrategian kirjauksia maahanmuuttajien informoisesta molemmilla kansalliskielillä ja jakaa tietoa ruotsinkielisistä työmarkkinoista.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2014

Työministeri Lauri Ihalainen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 764/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Christina Gestrin /sv m.fl.:

Vad kommer regeringen att göra för att utreda om myndigheterna följer lagen när de inte beviljar integrationsstöd till invandrare som vill ha svenskspråkig integrationsutbildning och

vad kommer regeringen att göra för att se till att invandrare får integreras på svenska?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I lagen om främjande av integration (1386/2010) finns bestämmelser om integrationsutbildning, som i regel genomförs i form av arbetskraftsutbildning. Enligt 20 § i lagen är utbildningens innehåll "undervisning i finska eller svenska och vid behov läs- och skrivundervisning samt annan undervisning som främjar tillträde till arbetslivet och vidareutbildning samt färdigheter i samhällsliv, kultur och livskompetens". Integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning ges enligt de av Utbildningsstyrelsen uppgjorda grunderna för läroplanen. I utbildningen ingår studier i finska eller svenska, enligt grunderna kan i utbildningen dessutom ingå undervisning i det andra inhemska språket i form av valfria studier. Grunderna för läroplanen har uppgjorts både på finska och på svenska.

Under tiden för integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning tryggas försörjningen i regel genom arbetsmarknadsstöd som betalas som integrationsstöd. Enligt lagen

om främjande av integration kan invandrare också bedriva frivilliga studier med integrationsstöd. I 23 § i lagen föreskrivs att "för att frivilliga studier som främjar invandrades integration och sysselsättning ska stödjas med integrationsstöd krävs det att det är fråga om studier i finska eller svenska eller att studierna sker i huvudsak på finska eller svenska. Genom integrationsstöd kan även studier i läs- och skrivfärdighet stödjas." För att frivilliga studier ska stödjas förutsätts 1) att arbets- och näringsbyrån har konstaterat utbildningsbehovet, 2) att studierna stöder integrationen och sysselsättningen och 3) att studierna har avtalats i integrationsplanen.

I lagen om främjande av integration har de nationella språken jämförts till alla delar, i fråga om både innehållet i arbetskraftsutbildning som innehållet i frivillig utbildning. Lagen ger möjlighet att integrera sig på finska eller på svenska. När de villkor som anges i lagen om främjande av integration och i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) uppfylls, kan frivilliga studier på både finska och svenska stödjas. Stödjande av frivilliga studier med integrationsstöd har däremot tidvis förvägrats till exempel därför att utbildningen inte har ansetts främja sysselsättningen.

Integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning har i huvudsak anskaffats som utbildning på finska. Integrationsutbildning på svenska har anskaffats främst i Österbotten. Behovet av integrationsutbildning på svenska har ökat i allt större grad speciellt i huvudstadsregionen, där invandrarvolymerna ökar och grupperna fortast blir mångfaldiga. I arbets- och näringsministeriets projekt Osallisena Suomessa fanns en svenskspråkig helhet (Delaktig i Finland), där

man utvecklade integrationsvägar på svenska bland annat i huvudstadsregionen.

NTM-centralen i Nyland har tidigare i anskaffningen av integrationsutbildning förutsatt att serviceproducenterna vid behov förbinder sig att erbjuda integrationsutbildning även på svenska. I fortsättningen anskaffar NTM-centralen i Nyland integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning på svenska genom en separat konkurrensutsättning, för att man ska kunna förbättra tillgången på integrationsutbildning på svenska och säkerställa att de som integrerar sig under utbildningen har möjlighet att bekanta sig och skapa kontakter med det svensk-språkiga arbetslivet. I vissa fall kan genomförandet kräva en större regional granskning av hela regionen för arbets- och näringsbyrå och even-

tuellt också utnyttjande av möjligheter till distansstudier. För att öka möjligheterna till webbstudier har Utbildningsstyrelsen för webben producerat en för invandrare avsedd inlärningsmiljö för finska och svenska (www.kotisuomessa.fi).

Arbets- och näringsministeriet bereder under hösten 2014 en ny tillämpningsanvisning för lagen om främjande av integration till arbets- och näringsbyråerna. I anvisningen preciseras också anvisningarna i fråga om undervisning i finska och svenska. Arbets- och näringsministeriet klarlägger för arbets- och näringsbyråerna också det som i nationalspråksstrategin skrivits om informering av invandrare på de båda nationella språken och förmedlar information om den svensk-språkiga arbetsmarknaden.

Helsingfors den 29 oktober 2014

Arbetsminister Lauri Ihalainen